

Истории за истинската
човешка същност и
непреходната красота
на любовта

РАЗКАЗИ И НОВЕЛИ
ДЖУНИЧИРО ТАНИИДЗАКИ

Албистроф

Джуничиро Танигзаки
ТАТУИРОВКАТА
Разкази и новели

- © Вера Вутова-Стефанова, преводач, 1982, 2016
- © Дора Барова, преводач, 1994, 2016
- © Анна Георгиева-Андра, дизайн на корицата, 2016
- © *Апостроф* – запазена марка
на „Алто комуникайшънс енд пблিশинг“ ООД, 2016

ISBN 978-954-2962-42-7

ИЗБОРНИ
ДЖУНИЧИРО ТАНИДЗАКИ
РАЗКАЗИ И НОВЕЛИ

Апостроф

София, 2016

ПОРТРЕТ
НА ШУНКИН
5

АЗ
74

ТАТУИРОВКАТА
89

КОМЕДИАНТЪТ
99

КЛЮЧЪТ
117

ПОРТРЕТ НА ШУНКИН

Шункин, по рождение Кото Могзюя, е била гъщеря на осакски търговец на лекарства от района Дошо-мачи. Починала е на 14 октомври 19-а година Мейджу* и е погребана в будисткия храм на сектата Догжо**. Храмът се намира в квартала Шитагера в Осака.

Неотдавна ми се отвори път натам и реших да се отбия на гроба на Шункин. Помолих пазача на храма да ме упъти. „Гробовете на господарите Могзюя са ей нататък“ – отвърна монахът и ме поведе към задния двор на централната част на храма. Тук, под сянката на камелиите, бяха погребани няколко поколения Могзюя, но сред тях не открих гроба на Шункин. Обясних на монаха за кого става дума. Той се замисли и рече: „А може би е онзи хей там“, и ме поведе по каменистите стъпала нагоре по склона на стръмния баир от източната страна на храма. Известно е, че на изток от Шитагера, на самото възвишение, се издига шинтоисткият храм „Икутама“. Тясната пътечка ни отведе право до него. На върха хълмът бе обрасъл с дървета, нещо толкова необичайно за Осака, а гробът на Шункин се намираше на малка разчистена площадка досами ръба на стръмнината.

На лицевата страна на камъка бе изсечено посмъртното име***, а на задната – издълбан надпис: „Кото Мо-

* В японското летоброене отделните периоди носят името на съответния император; Мейджу – 1867–1925 г. Тук – 1887 г. – Б. пр.

** Будистка секта на Чистата земя. – Б. пр.

*** В Япония на умрелите се дава посмъртно име. – Б. пр.

春
琴
抄

гзуя, наречена още Шункин, починала на 14 октомври 19-а година Мейджи, на 58-годишна възраст“. Отстраня на камъка бе добавено: „Издигнат от нейния ученик Саске Нукуи“.

Макар и приживе Шункин да е носила фамилията на баща си – Модзуя, – тя и нейният ученик, известният музикант Саске Нукуи, са живели като мъж и жена. Може би тъкмо затова е погребана отделно от семейството си.

От пазача на храма разбрах, че родът Модзуя отдавна се е разорил и вече рядко идвал някой да посети семейните гробища, като при това изобщо не се отбивал на гроба на Шункин. Пазачът дори не знаеше, че между покойната и семейство Модзуя съществува някаква връзка. Но когато изказах мнението, че гробът е съвсем запустял и изоставен, монахът решително възрази:

– Нищо подобно, господине. Един-два пъти в годината тук идва една седемдесетгодишна старица. Тя живее близо до чайния павилион „Хаги“. Старицата се грижи за гроба, пали свещи, слага цветя. А виждате ли ей онзи малък камък? – посочи той вляво от гроба на Шункин. – Старата жена слага и на него цветя, гори благовония и се моли. Тя плаща на храма да четем сутри и на двата гроба.

Аз се приближих до камъка. Той беше може би два пъти по-малък от онзи, който се издигаше на гроба на Шункин. На лицевата страна бе издълбано посмъртното име „Почтен праведник Кундай“, а на задната се четеше надпис: „Саске Нукуи, с псевдоним Кундай, ученик на Шункин Модзуя. Напуснал света на 14 октомври 40-а година Мейджи*, на 82 години“.

Ето, значи, къде почиваше слепият музикант. Гробът му бе старателно почистен и подреден – стари-

* 1908 г. – Б. нр.

цата от чайния павилион „Хаги“ се бе погрижила и за него. Но надгробният камък бе по-малък от този на Шункин, пък и самата дума „ученик“ говореше сякаш за желанието на предания Саске да продължи и в смъртта да служи смирено на любимата си учителка.

Изправен на склона до двата камъка, огрени от лъчите на залеза, аз се любувах на разпрострелия се пред погледа ми град. Веригата на хълмовете се точеше на запад чак към будисткия храм „Тенноджу“. Може би тя не се бе променила от времето на стария Нанива*. Отровена от пушека, зеленината вече бе загубила свежестта си, исполинските дървета бяха обрুলени и прашни и пейзажът навяваше чувство на печал. Навярно когато тези паметници са били поставени, тук е била дивна местност, но и сега тя е неповторима с тишината и с красивата гледка, която се открива. Тук, над най-големия индустриален град на Изтока с безбройните високи сгради, прорязващи вечерния здрач, почиват, унесени във вечен сън и свързани с необичайна съдба, учителка и ученик. Осака се е променила неузнаваемо и само двата надгробни камъка напомнят за вечно живата любов на Саске и Шункин.

Родът Нукуи принадлежал към последователите на будистката секта Ничирен** и всички Нукуи, освен Саске, са погребани в родното им градче Хино в провинция Гошу. Воден от повелята на чувствата си, Саске се отказал от вярата на своите прагеди и встъпил в сектата Доджо, за да не се раздели и в смъртта с любимата си. Всичко, свързано с погребението на двамата – как да се разположат надгробните камъни, колко да са големи те и къде да се издълбаят имената, – било, казват, решено още преди кончина-

* Старото име на Осака. – Б. пр.

** Будистка секта на Лотосовата сутра. – Б. пр.

та на Шункин. Камъкът на нейния гроб бе висок шест шаку*, а този на гроба на Саске – не повече от четири. Над гроба на Шункин бе разперила закрилнически клоните си голяма ела. А малко по-встрани, където клоните на елата едва достигаха, бе надгробният камък на Саске. Той приличаше на паднал на колене предан слуга.

Гледах двата гроба и си представях колко вярно е служил Саске на своята учителка. Изведнъж ми хрумна, че навярно и камъните имат душа. В тези двата може би се бяха вселили душите на влюбените и те и досега продължаваха да се радват на своето отдавна отлетяло земно щастие. Подвих колене пред гроба на Шункин и прочетох с благоговение молитва. После докоснах с ръка гравата повърхност на камъка върху гроба на Саске. Поех нагоре. Погълнат от мисли, дълго бродих по хълма, докато слънцето не потъна зад големия град.

春琴抄

Неотдавна съвсем случайно ми попадна една книжка, озаглавена „Житието на Модзюя Кото“. Тя всъщност пробуди интереса ми към съдбата на Шункин. Книжката бе около трийсет страници, с едро написани йероглифи върху стара японска хартия. На третата година от смъртта на Шункин нейният ученик вероятно бе решил да издаде биографията ѝ, за да я разпространи в тесен кръг приятели и близки. Книгата бе написана в стар стил и за Саске се говореше в трето лице, но нямаше съмнение, че той е събрал материала. Това даваше повод да се предполага, че Саске е и нейният автор.

Ето и откъс от книгата:

* Мярка за дължина – 30,3 см. – Б. пр.

„Семейството на Шункин от поколения наред държеше аптека в района Дошо-мачи в Осака. На фирмата на магазина пишеше „Ясудзаемон Модзюя“. Бащата на Шункин – Ясудзаемон, бе седмият търговец в рода. Майка ѝ Шиге произхождаше от фамилията Атобе от квартала Фуя-чо в Киото. Тя бе дарила Ясудзаемон с двама снове и четири дъщери. Шункин, родена на 24 май 12-а година Бунсей*, бе втората дъщеря в семейството.

Още като дете Шункин правеше впечатление с изключителната си интелигентност, изящна външност и изтънченост. На четиригодишна възраст тя започна да учи танци и без много труд постигна такава пластичност и грация, че надмина дори най-добрите танцьорки. Очарован, учителят ѝ казваше, че с външността си и с таланта си тя би могла да стане най-известната гейша в страната, ако не произхождаше от таква заможно и почтено семейство. Шункин се научи да чете и пише по-рано от другите деца в семейството и скоро надмина двамата си братя“.

Чувствата, които Саске е изпитвал към Шункин, ме навеждат на мисълта, че някои неща в тази история са доста преувеличени. Но съществуват и други доказателства за грациозността и изтънчеността на Шункин.

По онова време жените били ниски на ръст. Самата Шункин била около пет шаку, с фино личице, малки и много изящни китки и глезени. Запазена е една нейна снимка, направена, когато Шункин е била на трийсет и седем години. Лицето ѝ е овално, с класическа форма, а деликатният ѝ нос и прекрасните ѝ, с великолепен разрез очи са сякаш изваяни с любов от пръстите

* 1830 г. – Б. пр.

на скулптор. В тази напукана и избеляла от времето като далечен спомен фотография не откриваме нищо повече от присъщото изящество на жена от заможно осакско семейство – красива, но лишена от индивидуалност. Шункин изглежда и на трийсет и седем, и на двайсет и седем години. Снимката е направена след почти две десетилетия, откакто е загубила зрението си. Но като я гледаш, не ти се вярва, че е спяла, по-скоро ти се струва, че само е притворила очи.

Харуо Сато* веднъж заявил, че глухите изглеждат глупащи, а слепите – мъдреци. В стремежа си да долови какво му говорят, глухият мръщи вежди, кокори очи, отваря уста, протяга шия и това го прави смешен и глупав. А слепецът седи спокойно, с леко наклонена глава, и погледнат от страни, прилича на потънал в дълбок размисъл мъдрец. От друга страна, ние може би просто сме свикнали с притворените, излъчващи състрадание очи на Буда и будисатвите. Те ни карат да се изпълваме с преклонение пред милосърдието и благотелността им. А и Шункин от снимката е толкова миловидна, че в притворените ѝ очи, като във взора на богинята на милосърдието Каннон, се долавя състрадание.

Доколкото ми е известно, това е единствената снимка на Шункин. В детството ѝ фотографията все още не е била позната в Япония, а и в същата година, когато е направена снимката, Шункин е била неочаквано сполетяна от толкова нещастие, след което тя за нищо на света не е могла да разреши да я снимат. Как е изглеждала в действителност, можем да съдим само по тази избледняла вече от времето снимка. Читателят навярно ще добие твърде смътна и неточна представа за Шункин, но фотографията е по-неясна дори от описанието, което се постарях да направя.

* Японски поет символист от началото на XX век. – Б. пр.

ДЖУНИЧИРО ТАНИДЗАКИ
ТАТУИРОВКАТА
Разкази и новели

Превод *Вера Вутова-Стефанова и Дора Барова*
Редактор *Христина Мираз*
Коректор *Грета Петрова*
Дизайн на корицата *Анна Георгиева-Андра*
Предпечат *Лиляна Карагьозова*

Японска. Първо издание
Формат 60x90/16. Печатни коли 16
ISBN 978-954-2962-42-7

Апостроф

Запазена марка
на „Алто комуникайшънс енд пблншннг“ ООД
София, ул. „Кракра“ № 20
тел. 02/ 943 87 16, e-mail: books@apostrof.bg

Книгите на „Апостроф“ може да закупите с отстъпка
от www.bookstore.enthusiast.bg

Печат „РОПРИНТ“ ЕАД

Джуничиро Танигзаки е сред най-забележителните творци на японската литература. Сравняват го с писатели като Оскар Уайлд, Едгар Алън По, Шарл Бодлер.

В този том са събрани най-значимите творби на Танигзаки, в които той красиво разказва и разкрива невероятни портрети на жената като висша сила. Онази жена, която е сържана във всяко отношение, научена е винаги да потиска чувствата си и рядко показва истинското си лице. Но някъде зад тази маска са скрити нейните терзания. Независимо от външната си порядъчност, тя таи в себе си най-греховни помисли.

Във всички разкази и новели, включени в този сборник, водеща и основна е темата за безграничната любов, вяроност, преданост, готовност за саможертва в името на любимия човек.

